

Konkurenčnost – leto 2003

Ekonomsko ogledalo

UMAR

številka 3/2004

str. 5

Indikatorji cenovne in stroškovne konkurenčnosti, povprečni indeksi	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Efektivni tečaj tolarja ¹ – nominalno	97.4	94.5	91.9	94.2	97.1	99.8
Realno, merjen z relativ. cenami življenjskih potrebščin	104.0	99.3	98.1	99.9	102.7	103.8
Realno, merjen z relativ. cenami proizvajalcev	103.7	96.6	95.7	101.3	102.0	101.2
Realno, merjen z relativ. stroški dela na enoto proizv. ²	104.4	100.7	96.6	100.7	102.4	102.4
Stroški dela na enoto proizvoda in komponente						
Stroški dela na enoto proizvoda, nominalno, v SIT ²	105.9	107.4	104.2	108.5	106.3	103.3
Realno, v SIT ³	99.9	105.1	96.8	99.6	101.2	100.8
V košari valut ⁴	103.2	101.5	95.8	102.2	103.2	103.1
Stroški dela na zaposlenega – realno ⁵	103.4	102.9	102.6	101.8	102.3	101.2
Neto plače in drugi prejemki	103.1	102.5	101.9	100.8	101.6	100.3
Davčna obremenitev ⁶	100.6	100.4	100.6	100.6	100.4	100.3
Produktivnost dela	105.4	101.7	107.2	101.8	103.4	103.4
Cene življenjskih potrebščin/nominal. efektivni tečaj ⁷	105.1	100.3	100.1	102.1	104.3	105.4

Vir podatkov: SURS, APP, BS, OECD Main Economic Indicators, izračuni UMAR. Opombe: ¹na osnovi tržnih tečajev; rast vrednosti indeksa pomeni rast vrednosti tolarja in obratno, ²v predelovalnih dejavnostih, za podjetja in druge organizacije s tremi in več zaposlenimi, ³merjeno s cenami industrijskih proizvodov pri proizvajalcih, ⁴nominalni, ⁵deflacirani s cenami življenjskih potrebščin, ⁶razmerje bruto plače in prispevki delodajalcev/čiste plače, ⁷devizni. Desezonirano po metodi TRAMO-SEATS.

V povprečju leta 2003 sta se cenovna in stroškovna konkurenčnost slovenskih predelovalnih dejavnosti poslabšali v največji meri na račun šibkega ameriškega dolarja. Slovenski tržni delež na tujih trgih se je povečal tretje leto zapored, vendar ob močno upočasnjeni dinamiki rasti.

Ob nadaljevanju postopnega umirjanja nominalne deprecije tolarja do evra (s 3.9% v letu 2002 na 3.3% v letu 2003) je tolar zaradi močnega padca ameriškega dolarja do evra (za 16.6%) do košarice valut OECD nominalno depreciral le za 0.2% (gl. str. 4). Kljub umirjanju rasti relativnih cen življenjskih potrebščin (s 5.9% na 4%) je efektivni tečaj tolarja realno pospešeno apreciral (za 3.8%), medtem ko se je realna apreciacija tolarja do evra umirila na 0.8% (z 1.8%). Če upoštevamo lasko močno upočasnjeno rast relativnih cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih (s 5% na 1.5%), pa se je realna apreciacija efektivnega tečaja tolarja umirila (na 1.2%), medtem ko je tolar do evra realno depreciral za 1.5% (po apreciaciji za 1%). Precej slabša kot pred letom je bila lani tudi cenovna konkurenčnost slovenskih predelovalnih dejavnosti v primerjavi s Hrvaško. Tolar se je do hrvaške kune realno (merjeno z relativno inflacijo) okrepil za 5% (v letu 2002 za 0.2%). V primerjavi s CEFTA-4 se je cenovna konkurenčnost slovenskih predelovalnih dejavnosti poslabšala za 4.5%, po triletnem neprekinjenem izboljševanju.

Tudi poslabšanje stroškovne konkurenčnosti slovenskih predelovalnih dejavnosti je bilo posledica močno upočasnjene deprecije nominalnega efektivnega tečaja tolarja (zaradi padca vrednosti ameriškega dolarja), ki je pospešila sicer skromno rast realnih stroškov dela na zaposlenega (deflacirano s cenami življenjskih potrebščin za 1.2%, deflacirano z nominalnim deviznim efektivnim tečajem pa za 6.6%). Skoraj prepovršena rast realnih stroškov dela na zaposlenega (deflacirano s cenami življenjskih potrebščin) je izhajala iz pospešenega padca drugih prejemkov iz dela (za 4.8% glede na 1.1-odstotni padec v letu 2002), pa tudi upočasnjene rasti realnih plač (za 1.9% glede na 2.5%). Rast produktivnosti dela se je ohranila na ravni leta 2002 (3.4%), ker je ob sicer upočasnjeni rasti proizvodnje (z 2% na 1.6%) nekoliko izrazilo upadla zaposlenost (za 1.7% glede na 1.4%).

Upočasnjena rast slovenskega agregatnega tržnega deleža (na 0.548% v povprečju leta 2003 od 0.543% v letu 2002 in 0.510% v letu 2001) je bila posledica ponovnega padca tržnega deleža na za slovenske izvoznike zelo pomembnem nemškem (po dveletni rasti) in francoskem trgu (po triletni rasti) ter njegovega pospešenega upadanja na hrvaškem trgu, potem ko je le-ta že v letu 2002 padel na rekordno nizko raven. Bistveno počasnejša (3.3-odstotna) kot v letu 2002 (10.8-odstotna) pa je bila tudi rast tržnega deleža v CEFTA-4. Na italijanskem, avstrijskem in ameriškem trgu se je rast tržnega deleža pospešeno nadaljevala, po enoletnem padcu pa je lani prišlo do njegove ponovne rasti na ruskem trgu (gl. graf).

Graf: Slovenski tržni deleži v pomembnejših (15-tih) trgovinskih partnericah

